

Georgii VVolfgangi Wedelii, Med. Doctoris, Consilarii ... Pharmaciae acroamaticae disputatio IX. De crocis, essentiis, elixiriis, extractis, & farinis, eodem praeside, / publicae disquisitioni subjecta à Christiano Andrea del Magdeburgensi, ... ad diem Januarii M DC LXXXVI.

Contributors

Wedel, Georg Wolfgang, 1645-1721.
Andrea, Christiano, del Magdeburg.

Publication/Creation

Jenae : Litteris Krebsianis, [1686]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ajfuu6av>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

23
GEORGII VVOLFII
GANGI WEDELII,

MED. DOCTORIS, CONSILIARII ET ARCHIATRI
SAXONICI, THEORETICES PRO-
FESSORIS PUBLICI,

PHARMACIÆ
ACROAMATICÆ
DISPUTATIO IX.

DE
CROCIS, ESSENTIIS,
ELIXIRIIS, EXTRACTIS,
& FARINIS,
EODEM PRÆSIDE,

publicæ disquisitioni subiecta

CHRISTIANO ANDREA
Magdeburgensi,

IN AUDITORIO MEDICO,
AD DIEM JANUARIJ M DC LXXXVI.

J E N Æ,
LITTERIS KREBSIANIS.

GEORGIUS WOLFF
GANGI WEDDII

MED. DOCTOR, CONSULTARI ET ARCHIATR
SAXONICI, THEORÉTICES PRO.
FESSORIS PUBLICI

PHARMACIA

ACROAMATICA

DISPUTATIO IX.

DE

CRUCIS ESSENTIIS

ELIXIRIS, EXTRACTIS,

& FARINIS,

EODEM PRÆSIDE,

publicæ disputationi subiecta

à

CHRISTIANO ANDREA

Magdalenensi,

IN AULICIS MEDICIS

MDCCCLXXVII

J. E. W. F.

LITÆRIS KRISTIANIS

LIBRI II. SECTIO II. CAPUT IV.

De Crocis.

Varia effecta Vulcani & pyrotechniæ varia quoque pe-
perere nomina, eo sensu cæteroqui non usitata. Exem-
plo inter alia sunt CROCIS, de quibus jam dicendum
venit. Et flores habent suos Chimici, & speciatim
crocos. De his not.

1. *Croci sunt pulveres sulphureo-terrei.* Dicti sunt croci,
vi vocis indubiè, ratione coloris primariò, quod conveniant
cum croco quadantenus, communi utrisque colore. Adeo-
que nomen hoc competit primariò illis crocis, quæ reverà
hoc colore gaudent. Adæquatè tamen & laxius etiam albo,
nigro, rubro colore quæ visenda sunt, croci nomine veniunt,
ideò quod conveniant secum in substantiâ, internâ qualitate
magis quam externâ, uti id exemplis patebit. Pulveres ergò
sunt, si non effectum primo æquè statim, tamen secundo, seu fine
ultimo. Ita crocus ♂is cum sulphure fusi corpus est cohærens
inter se prius, quam in pulverem redigatur. Idem valet de croco
metallorum puriori, qui vitri gaudet consistentiâ, sibi relictus.
Pulveres sunt, contractâ compage & malleabilitate, sulphuri vi-
scido, tenaci, cohæsivo debitâ, exutâ. Sulphureo-terrei verò sunt,
quia si sulphurei magis essent, sulphurû potius nomine venirent,
exemplo sulphuris aurat. ♂ii, & desagrabiles essent. Terrei
verò pari si essent, crocorum nomine venire nequirent. Sunt er-
gò, pulveres sulphureo-terrei, à prædominio dicti, seu ita com-
parati, ut sulphur immersum terræ, sulphur fixum in se, fixius
hoc ipso & pulverabile extare possit in usum medicum.

2. *Croci sunt metallorum vel quasi talium*, sulphure nempe
præeminenti terreo præditorum. Metallorum sunt proprii,
ea quippe ob principium sulphureum fixum tenaculis & co-
hærentibus talibus gaudent particulis, quæ immutari, diffrin-
gi, efflorescere possint. Ex metallorum classe ergò nominan-
da sunt sulphure magis foeta, ♂, ♀, ○ tum per se, tum inter se

mixta, reliqua hunc censum non fubeunt. Et κατ' ἐξοχήν
 crocus ♂ varius est. Promptissimum ad crocum esse martem
 etiam ex rubigine patet; rubigo nil aliud est, quàm crocus ♂
 & vice versâ, indicio manifesto, sulphureas tenaces prius
 particulas fatiscere, undecunque inductas, cum terreis sub-
 stratis junctas. Patet id & à contrario. Nil enim magis rubi-
 gini est oppositum, quàm oleum illitum, sulphur defendens,
 particulas complanans, salium & aliorum dicendorum anti-
 dotus. Duas agnoscunt præcipuas matres croci, martem, &
 à virtute & coloribus & præparatione diversi; & ♂ium, unde
 crocus metallorum audit, scilicet quod primum ens metal-
 lorum sit ♂ium, seu quod ipsum sit metallum imperfectum,
 immaturum, & sulphur minus fixum metallicum secum
 condat. Mineralia igitur & inter hæc ♂ium sunt quasi me-
 tallâ, & secundum quid, quod & exemplo ♂li illustrari potest,
 cujus pars ochrea ut metallica est; ita & croci nomine venit,
 si ♂lum ♂ v. g. leniter calcinetur, quo ipso pars sulphureo-
 terrea, absuntâ aqueâ, ad oculum patet.

3. Croci vel beneficio ignis, vel salium parantur. Ex dictâ
 fundamentali & formali ratione crocorum de efficientis rati-
 one facilè erit judicatu. Ignis est principium destructivum
 sulphuris, unde omnia metallâ, exceptis nobilioribus, cum-
 primis auro, vim illam experiuntur, ut fundantur quidem &
 hinc coëant iterum, unâ verò etiam in cinerem abeant; ita
 enim audit calx metallorum, sulphure minus respectivè panko
 constantium, unde ♂ & 4 quotiescunque funduntur, tale quid
 non scoriarum formâ, sed calcis relinquunt, & tota tandem in
 pulverem talem utilem variis modis rediguntur. Idem verò
 in reliquis tinctis metallis tanquam saturatoribus longè ma-
 gis accidit, & in his propriè crocus audit, licet quandoque
 etiam ustorum nomine vel cinerum veniat quoque, ut æ u-
 stum, cineres ♂is &c. Ignis ergò duplici modo crocum ef-
 ficat, (1) fusionem, quâ dum partes intimè conformes confoci-
 antur, reliquæ, quæ à naturâ istâ abeunt, separantur, & separa-
 tim hinc crocus audiunt. Quod si primitus fiat, vel cum se-
 paratione

paratioue fusoriâ intimiori, scorix enascuntur, siue partes sequestratæ, sulphureæ quidem, sed adhuc in quibusdam indigæ ulteriori calcinatione. Hinc (2) ignis crocum efficit calcinatione, quatenus partes sulphureas cremat, vel potius ex parte destruit, cum ex toto non possit, multò minus deflagrare, ut cum terreis hinc velut communes fiant. Est in igne omninò acidum, acidum lignorum, in fugam abeuntium salium concursus. Inde verò itidem particulæ sulphureæ patiuntur injuriam, ut ex centro suo abeant, & crocum pariant. Utrumque fit & seorsim & conjunctim. Seorsim mars sine fusione calcinatur in crocum vel solis laminis, vel bacillis ferreis longius in igne detentis, citra fusionem illam. Inde enim superficietenus partes extimæ à reliquis secedunt, & immutatæ, constractæque crocum exhibent, detergendo colligendum. Seorsim fusione venus crocum prodit, per dicta, seorsim & iustum, additis fusoriis, quæ tamen & calcinant simul. Frequenter enim conjunctim fusione fit calcinatio, & calcinatione fit fusio. Notabile hujus rei exemplum præbet crocus Martis sulphuratus per fusionem. Quando nempe bacilli chalybis intimè igniti ingeruntur magdaleonibus sulphuris majoribus, sensim affricando, mars totus fluorem concipit, funditur, quousque perdurat æquabilis ignitionis iuvantis fusionem proportio; & fundendo calcinatur, ut pulverabilis hinc sit, nec malleari amplius possit. Ita verò duplex quasi ignis accedit, adaucto igne fortissimè jam impresso, ut in fusionem cogatur; ita simul gas sulphuris acidum rosivum ingreditur corpus martis, & poros undique pãsos & laxè apertos, ut dictum factum utrumque simultaneâ contingat operâ. Idem quoque distinctim visitur in vitro & ii, quando prius calcinatur levi igne & iustum, & fortiori cinis gryseus residuus, non congrumescens amplius, confluit siue funditur in vitrum, ob partes metallicas conjunctas.

4. *Croci viâ humidâ & siccâ parantur.* Via sicca patet, quatenus per ignem solum id peragitur, nullo accedente sensibili humido, sed exhausto potius eodem, quorsum spe-

Stat crocus ♂ laudatus ex ☉lo ♂, leni calcinatione ochreâ ex
 craversâ parte. Plura ergò huc spectant menstrua, quæ in
 rubiginem vel pulverem ☉latum, sulphureo-terreum, vertant
 eundem. Genuinum & principale menstruum præbent a-
 eida, hæc enim terram aggrediuntur, eâdemque saturantur,
 hæc sulphur obtundunt & iners reddunt, respectu prioris te-
 nacitatis, sive ex aceto, sive ~ ☉li, ☿, eadem mutuemur,
 viâ humidâ; sive cum ☉ *co sublimemus, & viâ siccâ hinc
 impetretur crocus, de quibus singulis quædam dicemus. Hu-
 midâ verò formâ sive viâ croci sunt per salia. Applicari
 hæc potest tritum illud, & crocorum hoc exemplo confirman-
 dum: salia non agunt nisi soluta; si non nisi soluta, non nisi
 viâ humidâ, obstetricante aquâ. Hæc dum sale interprete ejus-
 que commercio acquirit aditum, sulphuri est contraria, idemq;
 effœminat ac debile reddit, laxat compagem, unaque salâ
 aditum fœnerat, ut & ipsum particulis suis hispidis, rigidis,
 acuminatis sulphur invertat & pessundet.

5. *Crocus ♂is paratur vel ex laminis ♂is, vel ex limaturâ,
 vel ex ☉lo ejusdem.* Ex laminis, ingressum non nisi superficia-
 rium concedentibus, paratur imprimis crocus ♂ saccharinus,
 dictus partim à colore & efflorescentiâ, partim à sapore dulci
 ☉lico. Fit enim lamellis ~u ☉li bonæ notæ per vices il-
 litis, qui si elegantior fuerit, extemplo quasi eundem partu-
 rit & oculis videndum sistit. Ita enim & ipse recorporefit
 ~us ☉li, & partes terreæ ochreæ & sulphureæ ♂les separan-
 tur. Nil aliud enim est crocus ♂ saccharinus, quam partes
 ☉licæ salinæ cum ochreis & metallicis terreis efflorescentes,
 unde subinde deradendus est. Dicitur aliàs quibusdam &
 ☉ ♂is. Quod si idem leviter calcinetur, croceus color ex-
 templa emergit, argumento manifesto, alborem illum ☉licum
 sub se condere flavescens intimius. E limaturâ frequen-
 tissimè fit, maximè, qui loco exempli nobis erit, ☉latus, ex ☉
 ☉li ♂is; hoc enim si calcinetur in crucibulo, partes ochreæ
 & sulphureæ magis subiguntur & in crocum mutantur. Elegans
 & euporistus est crocus ♂is ♁atus, ex limaturâ ♂is & sulphuris
 crudi

crudi pulverisati ana calcinatis, unde crocus fit niger polychrestus. Tacemus alios jam tactos modos.

6. *Menstrua alcalia secundario, media promptè quoque evocant crocum.* Fieri potest crocus ♂ in genere, cum omnibus rubiginem inducentibus, ut in alcohol pulverisari possit. Inter hæc verò salia alcalia parum juris habent in martem, quoniam ex sulphure concrevit Chlico, terreo, fixiori, quàm ut alcalia, dissociationem, ut acida, foenerari possint. Nihilominus tamen, licet hæc in terram agendo principale jus in eundem habeant, etiam per alcalia crocus ♂ parabilis est. Cùm enim vel ipsa aqua aspersa rubiginem inferat ♂ti politissimo, quatenus sal Chlicum pandit, & asperitudinem hinc per secessum partium infert, hæc solutum sal quodcunque, eligendum pro lubitu, simplex vel compositum, si subinde per vices limaturæ aspergatur, & exiccetur, ♂ in crocum vertitur, quem crocum ♂is cum salibus paratum vocant. Et inventum hoc est curiosum satis, in primis iis in casibus, ubi acidum fixius in corpore exuperat. Ad eundem verò modum parare licet crocum ♂tis emmenagogum specificum, si recipiatur borax soluta in aquâ melissæ, artemisiæ, & per vices aspergatur, sicq; concorporetur cum ♂te. Sunt, qui & solis menstruis aqueis crocum ♂tis parant, timentes ab acidis vim ejus inverti, (uti sanè modus agendi martis sæpe per præparationem invertitur,) id quod tamen minus fit, quatenus ipsa dulcescunt quidem, unà verò vitriolescunt particulæ martiales. Et hic verò crocus niger, solâ aquæ aspergine paratus, optimus est. Sic etiam per arcanum ♀ri elegantissimus crocus parari potest, solâ infusione, & quidem eò magis, quod idem sulphur croceum pulchrè expandat & terram solubilem reddat.

7. *Crocus martis alius magis vitriolicus, alius magis terreus, adeoque viribus diversus.* Vitriolum anima quasi est crocorum, sulphureo terreo pulveri largiendo convenientissimum. Sulphur terreum genus est sive ratio formalis, modificat verò & differentiam specificam largitur Chlum. Not. verò in croco martis vitriolum vel esse latens, ut in insipido & terreo magis,

quod in corpore, sicubi humores acidi peccent, hinc se parit; vel patens, ut in vitriolato quolibet, & inprimis ipso sulphurato. Est enim idem processus croci martis sulphurati parandi, ac vitrioli martis, ipsiusque veneris, viâ siccâ à gas acido sulphuris vitriolico caractere emergente, elutriando hinc id ipsum cum aquâ, &, tædioſius licet paulò, impetrandò. Hinc verò phænomena à croci martis huius vel illius usu evenientia explicari possunt. Crocus martis sulphuratus, cum magdaleonibus sulphuris fusus, ructus nidorulentos molestos, instar ovorum putidorum, excludit, à resoluto partim vitriolo, partim sulphure. Notabile enim est, crocum martis sulphuratum in praxi consultius eligi è limat. cum sulphure factum, utpote mitiorem, alter enim ille fortior est, & si in hunc finem recipi debeat, rectè monente *Septal. l. 9. c. 38.* prius denuò calcinandus ac reverberandus, vel aceto terendus & præparandus est, ut particule sulphureæ edomentur. Feces tingit crocus martis, ut nigricantes secedant, quia nempe austera seu vitriolica omnia cum resinosis nigrescunt. Exemplo est atramentum, ex vitriolo austero & gallâ resinosa constans, quæ sulphureitas affusâ aquâ resolvitur, & in colorem nigricantem, poris magis constrictis, expanditur. Quod si excutiat hęc resinosa pars, vel obtundatur per acidum, utum Oli , extemplo albicat liquor. Exemplo etiam est tinctura martis balsamica, absinthiaca &c. quando liquor martialis, utpote vitriolicus, essentiæ resinosæ expansæ ligni aloes, absinth. affunditur. Marte igitur in corpore resoluto magis, ac cum bile ad intestina defluente, utpote sulphureâ, mixto, color talis nigricans atramentosus exurgit, unde quando bilis iners est, vel obstructa, nec satis diluta, id non æquè accidit.

8. *Crocus martis communi usu absorbet, edulcat, roborat & siccatur.* Absorbet & edulcat humores acidos fixos, quæ ratio agendi martialium mechanica ad oculum patet. Abundare verò hisce talibus hypochondriacos itidem sensus & experientia fidem faciunt, unde dentes sæpè à vomitibus huiusmodi stupent, & calx pavimenti inde effervescit, ænea vasa virorem
conci-

concipiunt, quæ singula acoris sunt effecta. Hinc mars invertens est nobilissimum, & feri acidi fixi corrigens genuinum. Remittente enim acido tensio, rosio, *μολυνσις* & alia *Φαινόμενα* cessant. Siccat verò eximiè ob partes terreas metallicas, adeoque crocus martis in laxitate viscerum, in intemperie humidâ optimè prodest. Melius datur cum aliis, quàm per se, ut minus siccet, minus gravet ventriculum. Melius juvenibus & robustis, quàm senibus, debilibus, siccioribus & ad phthisin dispositis. Hinc & ab usu ejus corpus movendum præcipitur, ut eo melius actuetur excitato calore; brevibus, serum adsit, sufficienti quantitate, nec empiricum in morem invertendo ordinem, vel non attendendo indicantia adhibeatur. Observatum fuit in sicciori tali constitutione corporis, & crebro usu martem rubiginem suam tenellis villis affricuisse & corpus gravasse, cujus rei triste exemplum præbuit Drawitius, medicus Lipsiensis celeberrimus, qui hypochondriacus & scorbuticus à crebriori tali martialium siccorum usu pejus habuit, ut post mortem intestina velut rubigine obducta reperta forantur. Hinc in scirrhosâ constitutione hepatis, indeque oriundo ipso hydrope prohibent ejus usum practici, vel non nisi cum humectantibus concedunt. Hinc crocus martis basis est pulverum cachecticorum simpliciorum & compositorum, sive cum rad. ari, cum oc. *ῥ*. aliisque misceatur, sive cum pulvere stomachico Querc. sive cum confortantibus aliis, uti pulvis cachecticus Querc. est elegantissimus.

9. *Crocus martis aperit & adstringit*; pro diversâ texturâ particularum vitriolicarum & terrearum, ut diximus. Aperire in praxi medicâ est expedire poros & meatus, seu humores *επίον* patientes in motum citare, ut in circulum redeant, ut par est. Crocus itaque martis hoc fine & usu decantatus motum sanguinis restituit & feri, in mensibus suppressis, ubi vel solus sæpe cum oc. *ῥ*. datus officium facit, in chlorosi, cachexiâ, ictero, hydrope laudatissimus & *Paracelso* celebratus. Quo modo verò id præstet, non æquè patet. Licet verò sint, qui partim aperire, partim adstringere asserant, pro diversis

particulis ; alii, qui adstringere per se, aperire per accidens putent, quatenus coarctatis fibris glandosis aliisque excludantur humores contenti, prius ob laxitatem earundem eluctari nescii. Optima tamen ratio agendi per dictam edulcationem peragitur, quatenus fixi, acetosi humores, qui motum inhibent, & sufflaminant, sic alterantur & mansuescunt, ut liberè dimittant coercitos & subactos. Astringit verò alter, eodem nomine hinc veniens. Diversa præparatio diversum hunc effectum illustrat & ostendit. Aperitivus fuerit sulphuratus, vitriolicus, saccharinus quicumque. Astringens ipse ille, sed ulteriori flammarum impetu inversus, confractus & immutatus, ubi acidum vitriolicum cum terreis particulis intimè coit & in austeritatem deflectit. Vis enim adstrictoria particulis terreis cum austeris coadunitis debetur, unde crocus martis astringens fit vel ex solo marte, ignis ipsius acido recluso & in tenuissimam favillam reverberato, quod paulò tardiosius est, facilitandum tamen aspersione acidorum, ut sic illa coadunitio promptius fiat ; vel ex croco ejusdem aperitivo, eousq; calcinatis utrisque, donec particula vitriolicæ abactæ vel immutatæ potius & cum terreis intimius concorporatæ ochreas magis post se relinquunt. Quandoquidem verò etiam astringens crocus adhuc edulcat & saturat acida, minus hoc fine convenit, quando acidi stimulantès humores refrænandi sunt ; siquidem acidum absorbendo vitriolum quasi recorporat, hætenus dicto modo domitum, atque sic adstrictio remittit, unde eo casu terrea adstringentia & quasi talia magis profuerint, quippe quæ id fatum non experiuntur, sed potius ab acido fortiuntur aliquam adstrictionem. Magis crocus martis astringens locum invenit, ubi laxitas adest, ob excessivum humorem imbibitum, ubi sanguinis fibræ leniter constringendæ, ubi vel exterius sistenda vasorum effusio, ubi tonus roborandus, ubi viscerum ἀντίπεσξις est.

10. *Crocus metallorum sulphuri terreo debitus vel purior est, vel impurior.* Distinguendum meritò est inter crocum metallorum *Rulando & Quercetano* sic dictum, & inter crocum metallorum

callorum *Paracelsi*. Ille paulo latius & *ἀνώγει* sic dicitur, hic propriè, ex ☉, ♃ (quem in martis & chalybis distinguit, ut quadruplex emergat,) & ♀ paratus, & descriptus *Tom. I. oper. Parac. p. m. 950.* Ille emeticus est, hic confortativus. Quâ æquivocatione non observatâ, facilis est confusio. Hoc loco priorem, vulgò hodiè ita dictum, intelligimus. Eadem origo est croci hujus, ac aliorum dictorum. Prout verò vel sulphur particulas terreas, vel hæc illud superant, ita etiam vires variant. Purus ergò vel impurus dicitur, & meritò distinguitur, prout partes ½les sulphureas terreas & metallicas proprias magis confusas ac unitas, vel cum terreis extraneis tartareis magis commixtas exhibet. Prior ille magis fit intentione primaria, ex solo ½io & ☉ ana, vel simul ac semel, cum prunâ accensâ in mortario mixturâ, indeque levius fufis, vel successivâ ingestione in crucibulum. Ita enim abactis partim sulphureis superfluis, & mercurialibus quibusdam, partim concentratis & cum reliquis terreis, metallicis & salinis solidatis confurgit ipsissimum vitrum ½ii puniceum dictum. Alter verò accessione tartari, reguli sic fundendi & separandi comes, sulphuris aurati pedissequus est, siquidem sulphur illud, quod in priori fundebatur magis, magnâ tamen parte avolans, partim retinet, hinc per elixiviationem separandum, partim dispergit, & metallicis in regulum coadunitis cum terreis laxiori formâ exhibet.

II. *Crocus metallorum purior parens est emeticorum, uterq; collyriorum.* Ille quippe fortior est, & ejusdem cum vitro efficaciam & naturam. Sive jam in infuso cum vino vel aquis, sine vel cum decoctione, sive in oxymelite &c. propinetur, sive cum tartaro coctus resolvatur & tartarum emeticum præbeat, inter vomitoria nobilissimum omnium, officium strenuè facit, in substantiâ verò ob summam in agendo vehementiam non dandus. Atq; hæc ipsa quoq; est ratio parandæ aquæ bened. *Ruland. Hartm. & aliorum. R.* nempe *croc. metall. dict. à lentis* magnitudine ad pisi quantitatem, gr. iij. iv. vj. maceretur per noctem, vel urgente necessitate ebulliat in aquâ vel vino, vel

cerevisiâ, vel aquâ mulsâ, vel denique in liquore morbo conveniente, de quo capitur post infusionem aut ebullitionem ab ℥β. ad ℥ij. colaturâ prius factâ bibendo calidum vel frigidum, autore *Rulando cent. 5. obs. 95.* Impurior verò respectivè sic dictus pigrior longè est in vomendi virtute exerendâ, unde ad hunc finem non in usum vocatur, vis enim illa salino-sulphurea volatilis terreis particulis ♁ri dispersa ac dissociata est, in primis verò debilis ob partes sulphureas, in ♁e Oto, & regulinas separatas, quæ unitæ & junctæ in altero visuntur. Hinc & prior ille fortior ad collyria non ineptè adhibetur, coquendo cum eodem aquam aliquam ophthalmicam, & post filtratione instillando; & alter usitatus ferè hoc sine impenditur, v.g. ℞. gr. iv. v. vj. pulverisati intimè & cum ∇ chelid. maj., nostro more, vel aliâ substantificè miscendo; instillando hinc præviâ motitatione aliquot guttulas in oculum affectum, & exterius quoque cum linteamine imponendo. Tacemus magis compositas mixturas, usum purgantem in clysteribus, externum &c. Vis ophthalmica illa nobis non unâ vice experta & probata est; non morsicat quidem manifestè, inest tamen vis detergendi & dissipandi egregia, in ophthalmiâ, unguiculis, visus debilitate & aliis reverà polychresta.

12. *Crocorum tùm dictorum, tùm aliorum virtus est conformis mixto, ex quo parati sunt.* Sic crocum ♁is describit *Paracels. l. 5. de moyt. vet. p. m. 893.* calcinando ♁em laminatam, & cum ☉le ac aceto illitam, hinc extinguendo in aceto, cujus ℔j. ☉*ci ℥β addita sit, idque repetendo aliquoties, addens etiam modum alium cum aceto. Ejus verò usus ad ulcera cacoëthica, in emplastris & unguentis eximius est; imò viride æris ipsum nihil aliud est, quam crocus, quamvis colore differat paulò externâ specie, viror enim expansus est, ex sulphure mercuriali & terreo per acida. Quod si ☉☉is ☉ti aspiciamus, crocus est ♁is etiam colore, non minus ac æs ustum. Estque ♁us aptissima ad crocos exhibendos, attamen pro usu magis externo, quam interno, siquidem ventriculo est ingrata & molestissima, nisi alio artificio vel ipso Marte corrigatur. Sin

auri crocum addere licet, & ille corpori suo conformis est in viribus. Unde concludere possumus: Croci sunt pulveres sulphureo-terrei metallorum vel quasi talium, beneficio ignis vel salium parati, pro viribus subjecte conformibus impetrandis.

LIBRI II. SECTIO II. CAPUT VI.

De Essentiis.

Cùm hypotheses suas ex rerum naturâ formassent Chimici, & centra mixtorum referenda sibi sumpserint, varia enata fuere nova medicamina, & consequenter etiam nova nomina, rei convenientia. Tale etiam est ESSENTIA, metaphysicum aliàs vocabulum, quod expriment id, per quod ens habet suum esse. De hoc igitur notamus:

i. *Essentia sunt liquores concentrati.* Assumamus & ponamus illam finitionem metaphysicorum, quam si applicemus ad medicamenta, ad principia chimica communia, \ominus , Δ , ξ , & propria sive specifica, semen & fermentum, hæc esse suum largiuntur medicamentis. Essentia igitur proprie notat extractam quasi mixtorum animam, seu formam, quâ sine cadaverosa sunt. Forma dat esse rei. Essentiæ chemicæ igitur cùm exanima & inertia relinquunt corpora, formam ipsam suo modo exhibent. Essentia piperis consistit in acrimoniâ volatili salino-sulphureâ aromaticâ, hæc evocatâ sive per destillationem in oleo, sive per extractionem, etiam integro ad sensum corpore relicto, piper amplius non audit, vel est potius. Eadem ratio est cinamomi & aliorum. Essentia itaque *latius* etiam omnem liquorem virtuosum ex mixtis depromptum notat, etiam ipsa olea destillata anisi, cinam. foenic. carvi v. gr. siquidem reverâ essentiam, è quo fuere producta, continent. *Strictè* verò & usitatius essentiæ sunt liquores, ut in fluido virtus ea exhibeatur corpore. Quamvis ergò aliquando quinta essentia pro destillatis usurpetur, ut Lullii tempore quinta essentia vini

vini audiebat \forall i; hodiè tamen ad extractionum genera potius pertinent. Operæ pretium est hâc occasione dicere quædam de quintâ essentiâ. Visum fuit quibusdam hoc adeò hyperbolicum nomen, causantibus id chimicis ipsis, ut inter non-entiâ adscriptæ fuerint quintæ essentiæ. Optimum fuerit, ad ductum summi magistri *Paracelsi*, hæc disquirere. Juxta hunc enim l. 4. *Archidox. p.m. 796.* (1) *Quod spiritus vitalis est in animalibus, id quinta essentia est in vegetabilibus & metallis.* Ut itaque spiritus vitalis sive calidum innatum, distinctum quid est ab elementis, licet ipsum elementaris naturæ, elementa enim non sunt vitalia, non sustinent vinculum animæ & corporis, non edunt actiones, ut organum, animæ & proximum suppositum; eundem in modum calidum innatum plantarum v. gr. vocarunt ab extractione inprimis quintam essentiam, quod communia illa principia sive elementa id non præstent, nisi remotè, licet ipsa quoque his constet. (2) *Spiritus vitalis animalium morte perit, in vegetabilibus & metallis permanet.* Est enim horum vis magis materialis, est fixior, unde non in auras abit, cum ipsâ brutorum animâ, sed remanet factâ exiccatione decenti; unde quinta essentia ex animalibus haberi non potest, spiritu vitali mox disparente, licet temperies mixti suas dotes retineat, & hinc ex partibus quoque animalium essentiæ utiles extrahi queant. Metalla verò semper eadem manent, illi mutationi, ac plantæ & animalia, non obnoxia. (3) *Quinta essentia est specifica, reliquis quatuor elementis (nam admittit eadem Paracelsus,) superaddita, semine & fermento foeta, fermento si non ad intrâ, factâ exiccatione, tamen ad extrâ, relata ad corpus humanum; unde agit proprietate dotali, non igne, non aquâ, &c. quâ tali.* (4) *Quinta essentia est virtus rerum.* Virtus est in principiis activis, illorumque dotibus fundata. (5) *Virtus est concentrata, parva mole, magna virtute, unde separata, quasi est à reliquis elementis sive grossioribus aliis partibus, quibus velut involucro virtus illa inserta erat. Id quod illustrat idem Paracelsus exemplo bilis, magnam quantitatem,*

aquæ amarore inficientis, croci, itidem parvâ mole multum, liquorem tingentis. Adeoque quintæ essentiæ oppositæ sunt corporali qualitati & nimis crudæ atque grossæ Galenicorum, vocatæ ab eminentiâ, à subtilitate, q. d. totius *negotij* superstructæ, & ultra sphæram elementorum agentes, unde non adeò rigidè sunt tractandi chimici, cum omninò habeant fundamentum in re, & denominandi hinc libertatem omnimodam. Et rigidior paulò est *Helmontius*, utut sumatur, *inquiens*, essentia, nomen improprium, & quinta essentia epithetum insipiens est.

2. *Quæcunque partes habent separabiles, in primis salinas & sulphureas volatiles, essentias præbent.* Cum nihil aliud sint essentiæ, quàm solutiones, sive potius extractiones virtuosæ, vires extracti in liquido exhibentes, dispiciendum etiam est de subjecto, seu materiâ ex quâ. Affines inter se sunt essentiæ & tincturæ, illæ à viribus concentratis, hæ à colore dictæ magis. Differunt igitur potissimum colore, qui eminentior est in tincturis, minor in essentiis respectivè, unde sæpenumerò confunduntur. Cum ergò virtus expetatur, illa verò radice-tur in alterutro principiorum activorum, sal verò magis solvi amet, quàm extrahi, principale subjectum essentialium est sulphur, calidum innatum plantarum recipiens, velut hospitium; adæquatum sal. Hinc rectè definit *Schröderus*, quod essentia accuratè loquendo significet balsamicam rei partem à crassiore separatam. Sanè ipsæ essentiæ salium expetuntur magis sulphuræ, vel saltim salinæ cum sulphureis, panso sulphure cum sale nupto. Sulphur igitur expetitur resolubile, saltim proportionato liquore sive menstruo; sive respectivè volatile, æereum, sive fixum, modò non sit aquosum & iners, sed roscidum activum. Sic aromata omnia & plantæ aromaticæ essentias largiuntur. Sic resinosa alterantia & purgantia; sic amara easdem exhibent. Et licet videatur hoc primâ fronte in metallis non valere, quod fixioris sint naturæ; reverà tamen sulphur si non pansum & reclusum, facilè tamen aptandum, solutioni exhibent.

3. *Essentiæ ex subjectis ritè apparatus & pansis confiunt.*

Opus est ad extractionem iisdem requisitis, quæ ad menstrua adaptanda aliàs desiderantur. Cum verò non omnia pansa sint, debent plantæ conscindi & contundi, diffractio enim corpore facilior fit utilium ab inutilibus separatio. Ligna raspari, vel contundi quoque, quod de ligno aloes, cujus essentia balsamica est elegantissima, valet, metalla limari desiderant. Imò in hisce fixioribus & salibus, ipsisque mineralibus, ut g. io, sæpe præviâ opus est calcinatione, ut disiectum in partes sulphur & debilitatum pateat menstruo, ut conclusum prius sic extrahi & solvi commodius possit; sive calcinatio illa fiat igne actuali, sive potentiali per corrosiva, uti aurum maxime clausum est, & corrosivis aquis aliisve prius apparandum est, quam largiatur tincturam, quam in rem ingenua legi meretur confessio *Paracelsi l. c.* Facit huc ipsa clavis, centra mixtorum referans, fermentatio, uti essentia opii per fermentationem, cum succo cydoniorum optima fit, si essentiam non extractum desideres pulverabile; huic enim minus quadrat. Ad eundem modum reclusus mars essentiam offert. Summatim, quod ad infusa aliàs requiritur paranda, idem quoque de essentiis, tanquam infusis concentratis valet.

4. *Essentiis extrahendis inserviunt menstrua ministrantia.*

Divisionem sanè novam menstruorum in ministrantia & primaria, sive extrahentia suggerit res ipsa. Ministrans igitur menstruum constituunt, quæ dissolutioni velificantur; primarium, quæ extractioni. Mutuas enim præstant operas invicem. Exemplo sit essentia anodyna, sive tinctura opii, quam si parare velimus, optima habetur ita: & opii pulverisati q. v. v. g. ℥ij. vel iij. affundatur aqua simpl. vel destillata aquosa, roris maj. phlegma aceti destillati insipidum &c. q. s. in vitro locata ponatur in arenam, vel etiam in ollulâ ad ignem, donec coctione vel sufficienti calore penitus sit dissolutum sulphur. Hinc filtretur calidus liquor tinctus & separatus à partibus grossioribus terreis, & evaporetur ad tertiam vel quartam circiter partem, quo facto affusus spiritus vini in momento essentiam cum tincturâ in se recipit, quæ sic habetur elegantissima, intra

intra unam alteramque horam. Sin fibrulæ appareant inæquales, non resolubiles, simul, facilè per filtrationem fit separatio. Menstruum hîc aquosum ministrat spirituofo, unaque coctio hæc corrigit indigestum, immaturum sulphur narcoticum, ut odore non viroso amplius vel ingrato feriat spiritus & nares, sed acceptus sit odor, & virtus præsentanea, unde eâdem toto die cum successu utimur. Haberi quidem potest essentia anodyna etiam citra hanc præviam ministrationem per spiritum vini, cum spiritu vitrioli acuatam, factâ digestionem, attamen illa ἐγχεῖσθαι & tædiosa est, aliquot enim dies requiruntur, cum horaria mora sufficiat, nec colore & efficaciam assequitur, respectivè hanc ipsam dicto modo paratam. Duplex verò menstruum & ideò requiritur, quia aquosum solum corruptioni est obnoxium, unde essentia, croci v. gr. quam *Finckius* cum aquâ vitium parat, vix fiunt, præterquam mellaginosæ, ob facilem corruptionem. Conservans verò est spiritus vini, qui experientia testimonio adeò commendandus est, ut nobile medicamentum nullum dici mereatur, nisi quod cum spiritu vini optimo arctiori nexu sit nuptum, ut ad penitiores vasorum recessus penetret. Sic etiam in aliis essentiis ministrant acida, ut in essentia corall. martis, ipsaque corrosiva, ut diximus, in metallis purioribus, auro & argento. Neque timenda est horum corrosivitas ullo modo, vel ideò infamandæ essentia, siquidem corrosivitas omnis iterum tollitur, non aliter ac ab aquâ falsâ separari potest aqua. Imò in quibusdam ipsa oleosa menstrua ministrant, ut in essentia sulphuris. In aliis salia lixiva sulphuris extractionem & separationem essentia adjuvant, ut in essentia gñii tartarisatâ, ipsiusq; & vegetabilium cum liquore alcahest Glauberi paratâ, irrorando v. g. rad. helen. summitates absinth. &c. cum alcali niri liquido, & præviâ digestionem factâ hinc extractione affuso spiritu vini. Hic enim à singulis transsumit & in se recipit essentiam. Tacemus in quibusdam sublimationem, calcinationem, digestionem &c. plurimum conferre: quò pertinet & expressio succi, vel coctio, clarificatio & hinc extractio,

5. *Essentia genuino menstruo homogæneo extrahende.* Variant hospitia virtutis expetitæ, in aliis resina magis menstruum spirituofum desiderat, ut in essentiâ ligni sancti, aloës, benzoës, scammon. gialap.; alia solis acidis auscultant mediis, ut martialia; alia aquosis, alia salinis lixiviosis extrahi amant unicè. Universale tamen essentiarum extrahendarum menstruum dici potest constituere spiritus vini. Et ipse quippe sulphuris, quod primariò extrahitur, resolubilis est menstruum, si non à priori, tamen à posteriori, pansi jam & apparatus, & facillimus cum aliis nexus est ejusdem. Homogeneum ergò oportet esse menstruum (1) ratione *virtutis solvendi sive extrahendi*, similia enim similibus solvuntur, unde si hoc caractere non gaudeat, vel non solvit omninò, & relinquit intactum, vel imperfectè saltim, nec pro modulo virium, (2) ratione *virtutis jungende*. Optimum est & homogænum menstruum, quod de alienâ virtute nullâ participat, sed recipit in se omnem, ut transformatum corpus videatur, odore, sapore ex subjecto emigrante, & in menstruum concedente. Quo nomine aquea simplicissima menstrua sunt optima, quia vacua sunt & nullam qualitatem heterogeneam secum fovent, facillimè verò recipiunt omnem. Post illa spiritus vini rectificatus, sive ab acidis feculentis separatus, quæ si remaneant, nocivæ sunt, vel corpori saltim minus convenientes, nec conformes essentiæ. Frequentissimè verò spiritus vini acuitur acidulis, spiritu vitrioli, salis, aliisve, unde aqua temperata dicitur, ut in essentiâ opii, absinth. compos. & essentia carmin. roboratur spiritu nitri. Quod si recipiatur spiritus appropriatus, vel ex ipso simplici prolectus, vel fini aptus, longè melior emergit & efficacior essentia, ut in essentiâ absinth. cum spiritu proprio, in essentiâ carminat. cum spiritu zedoar. & sic porrò videre est.

6. *Homogeneitas menstrui in essentiis sulphuri potissimum debetur, minus sali.* Quando similia similibus solvuntur, h. I. non nisi solutio modificata, sive extractio habet locum. Salia verò solutioni quidem, non verò extractioni subjiuntur.

Hinc licet sal essentialis sit principium, licet in multis prædominetur, minus tamen ad essentiam quadrat. Præter id enim quod si inter sulphur & sal fiat comparatio, sulphuris omnino potior habenda est ratio, ipsa quoque salia, si in tincturas vel essentias aptentur, non nisi ratione ipsius sulphuris id præstant. Exempli loco sit essentia sive tinctura salis tartari simplex, & composita cum calce vivâ. Duo sunt ad hanc parandam, necessaria, (1) *calcinatio*, ut debilitetur occultatum sulphur, seu pandatur magis, quod præsidium ab igne in sale quaesierat, unde coloris cœrulei, flavescens, variegati, apparent vestigia, tanquam indicium sufficientis calcinationis. (2) *extractio*, quæ præstanda est cum vi rectificatissimo, vel tartarifato. Hinc etiam acida & salino caractere præminentia non facile extrahuntur in essentias, maximè verò omnium sulphurea.

7. *Essentia virtutem mixti separatam & fluidam exhibent.*

Videtur id quam maximè in resinosis sive magis sulphureis, ut in essentiâ hyperici, succini, scammonii, gialapæ & similium. Suntque vel purgantes, vel alterantes, generali usu; utraque conformes mixto, ita quidem ut residuum iners & effœtum sit, caput mortuum, indicio, virtutem extractam. Essentiæ purgantes resinosæ, largiori paullo dosi dandæ, imprimis locum habent in pituitoso statu, quando humor crassus & tenax, sufficiens tamen exturbandus est; reliquæ partim infidæ, partim ingratae sunt, minusque in usu. Notatu verò dignum est, cum essentia rerum etiam in aliâ formâ extet, uti resina gialapæ v. g. fluida essentiæ nomine venit, sicca magisterii sive extracti, aut resinæ, inde liquidi epitheton sæpe essentiis additur, ut essentia martis liquida toto die præscribitur. Atque hinc etiam licet essentias non tantum extrahere ex mixtis ipsis simplicibus; verum quoque ex resinâ, v. g. ℞. resin. scammon. ℥ss. vel gr. xij. spiritus cochlear. anis. &c. ℞ij. sir. de cich. cum rhabarb. ℥ij. M. quod purgans est suave & egregium, sæpè à nobis usurpatum. Sic & ex extractis & quasi talibus, ex rob (de quo infra) & aliis idem licet. Quæ enim eva-

poratione sunt parata spissa vel sicca, facilè commodo menstruo fluida reddi queunt. Sic essentia elaterii ex solo succo sive rob inspissato extrahitur. Sic fructuum aliorum sive baccarum essentiæ confiunt; Sic sanguis symphyti & satyrii per decoctionem & hinc extractionem parari potest; ut alia non attingamus. Addere & illud possumus, olea ipsa magis ætherea aptari posse in essentias, non solum in mixturis, uti elixir proprietatis, caryophyllatum fit solâ instillatione ad aliquot guttulas additi olei caryoph.; sed & aliis artificiis. Sic essentia seu lac cephalicum paratur, si ℞ ol. ligni sassafras, aliudve, ut rutæ &c. ad gutt. v. vj. ~us Θ *ci vinof. q. v. ▽ lil. ℥ convall. c. v. v. g. ā. ʒj. M. Ipsæ quoque hæc essentiæ magis sulphuræ; si adhibentur, instillatæ cerevisiæ vel vino albescunt quoque, ut essentia ambræ, ligni aloës, succini, benzoës cosmetica &c. Adeoque essentiæ sunt liquores concentrati è subjectis ritè apparatus & pansis genuino menstruo extracti, virtutem mixti separatam exhibentes.

LIBRI II. SECTIO II. CAPUT VII.

De Elixiriis.

CUM plurima alia nomina ab Arabibus in scholas medicas, præsertim pharmaceuticas, introducta sunt; tum inter hæc ELIXIRIORUM, de quibus quoque dicendum venit.

I. *Elixiria sunt essentiæ magis compositæ, saturatæ, aromatica.* Varia quidem est vocis Elixir acceptio, quatenus vel ipsum notat lapidem philosophorum, vel latius essentiis quibusvis tribuitur, ut elixir citri, camphoræ Hartmanni; imò & destillatis, quale est elixir vitæ Matthioli; strictius tamen & propriè magis e'ixiria audiunt, recepto hodiè loquendi usu, essentiæ magis compositæ, dicendis characteribus instructæ. Sive itaque à fermentatione, sive à contusione, ut ex fontibus Arabicis eam significationem derivant autores, obtineant no-

men, modum hæc ipsa dicunt intimiorem, quò confiant essen-
 tiæ hæ, sive elixiria. Saturatæ sunt, quatenus combinatis
 appropriatis sulphur extrahitur magis, unde tinctior fit ex-
 tractio, atque magis virtuosa essentia. Saturatæ non tam
 mole quam virtute, ut præluceat vis & efficacia ingredi-
 um, nec spiritus vini prædominium attendatur æquè. Aroma-
 ticæ verò, quod extracta hæc liquida potissimum ex aromati-
 cis & roborantibus variis vegetabilibus concinnentur. Quæ
 affectiones ut essentias ipsas ornant & constituunt magis; sic
 καὶ ἐξοχὴν elixiria, tanquam essentiarum apicem, mediante
 fermentatione reclusa, ac digestionem magis subtilifata, exaltata-
 que decent.

2. *Elixiria ad normam essentiarum menstruo appropriato
 extrahuntur.* Eadem est præparandi ratio quoad ingredien-
 tia, menstruum, horumque proportionem & adjuvantia, ac in
 ipsis obtinet essentiis. Solus selectus & compositio, ut & usus
 potissimum eadem distinguunt. Quæcunque minus sunt,
 tonica, aromatica, sulphure foeta, exulent. Menstruo verò
 elixiria itidem composito magis quam simplici extrahi a-
 mant; composito, inquam, sed subordinato. Quæcunque
 itaque menstrua sibi non sunt subordinata, sed contraria,
 illa nec jungi possunt commodè, nec extractionem præstare.
 Subordinata talia menstrua sunt spiritus vinosi & acidi, spiritus
 vini rectific. vel appropri. & spiritus salis, sulphuris, vitrioli. Sic
 elixir propriet. extrahere solemus cum spiritu cochlear. acu-
 endo ipsum cum spiritu salis, ut virtute multiplici se magis
 commendet; in compositis aliis idem valet. Talia item sunt
 spiritus vini & alcalia, si ab his fiat abstractio, non verò si
 jungantur crudo modo; ut non dicamus de aqueis & alcali-
 bus, quorum usus paulò rarior est. Solent nempe menstruo
 tali alcalino uti ad parandum elixir proprietatis sine acido,
 quod vocant, ex illâ hypothese communi, quod hypochon-
 driacis & scorbuticis acida minus conveniant. Illud tamen
 generatim acceptum fallit, teste experientiâ & ratione. Aci-
 da enim sal tartareum disjiciunt egregiè, aperiunt, putredini

resistunt, ventriculo grata sunt; contrà ea cum alcalibus parata ventriculo minus sunt accepta, quin eundem facilè lædunt, & acidum demendo plus nocent sæpe, nisi providè agas, quàm acidula. Taceo acidorum vim esse mitigatam spirituosis, & ipsis gummosis particulis extrahendorum, neque addi majori quantitate, sed saltim refractè, ut planè nihil ab illis timendum, multum verò opis sperandum sit. Contraria verò menstrua sunt acida & alcalia, quæ cùm se invicem destruant & repugnantiam importent, tantum abest, ut recipi unà debeant, ut potius extractionem deturpent, unde sal tartari in elixiriis extrahendis commodius omittitur. Multò minus quæ molem saltem augent, ut sirupi, addendi sunt, cùm in parvâ dosi jam satis gratiæ inveniant elixiria, cum animus sit concentrare mixtorum vires, & unitas exhibere parvo modulo.

3. *Menstrua pro elixiriis, proportionatâ quantitate, qualitate & ordine affundendi, digestionè roborantur.* In genere spiritus vini ad elixiria, essentias, tincturas, extracta debet esse rectificatus, vel per se, vel cum lixivis, vel ab appropriatis cohobatus. Id enim nisi fiat, nec arripere potest vires, quin successu temporis sensim sensimque dilabantur particulæ. Ita verò sulphureis partibus extrahendis est aptissimus. Quantitatem quod attinet, inter agens & patiens requisita proportio etiam hîc necessaria, sive quantitas illa sit indefinita, ad eminentiam digitorum aliquot; sive definita, sextupla vel octupla, modò sufficienter fiat extractio, nec dilutum magis relinquatur menstruum, nec caput mortuum relictum virtutes adhuc reservet. Omne recipiens videlicet debet quantitate excedere, sed proportionatum tamen esse. De qualitate non opus est plura addere. Ordo verò attendi meretur; scire quippe interest, an primo loco affundenda acida, secundo spiritus vini, an vice versâ, an simul ac semel. Variat id pro diversitate subjectorum. Ubicunque particulis terreis immersum est sulphur, præstat præmittere unum acidum, ut nempe aggrediendo partes terreas sulphur liberetur; id enim præstare acida etiam exemplo sulphuris antimonii, per spiritum vitrioli vel alium parati,

chin. lign. colubr. ā. ʒvj. caryoph. aromat. vel cass. caryo-
phyllat. vel etiam ana ʒiij. costi veri ʒj. pip. nigr. ʒij. M. quæ lo-
co exempli sufficiunt. Extractionem secundam vocamus,

quando ex extractis elixiria combinamus, solutione extracto-
rum jam paratorum paulò fixiorum, ut elixir uterinum ex extr.
castorei, artemis. callor. equin. myrrh. ; stomachicum ex extr.
acor. veri, absinth. centaur. min. (minus enim extracta talia
in usu sunt,) febrifugum ex extr. gentian. card. ben. centaur.
min. absinth. trifol. fibr. &c. v. g. ā ʒij. ʒ i q. s. ~ ⊖ *ci ʒ. vel j.
unde elixir fit antiquarium, facilè olei caryophyll. tantillo &
camphorâ roborandum. Singulis his obtinetur scopus idem,
& tanquam succedanea invicem hæc substituuntur sibi, ne defi-
ciat præsidiorum facilitas.

5. *Elixiria usui magis polychresto se commendant.* Cum visce-
rum archeus in morbis his illis roborandus sit, & indicatio-
nibus specificis fieri debeat satis hoc ipso, communi morbifi-
cæ causæ obviam eundo, inventa sunt elixiria, ut selectis è
quibusvis specificis magis efficacibus vim unitam obtineamus
in multiplicem usum, atque sic elixir v. g. cephalicum in quam
plurimis affectibus capitis, epilepsiâ, apoplexiâ, melancholiâ,
affectibus soporosis, memoriæ debilitate, paralyfi & sic porro
ferat suppetias, variandum facilè modò volatilibus exuscitan-
tibus, modò anodynis. Sic ipsum elixir proprietatis licet
vulgatissimum, modò crocus non anaticè recipiatur, sed ob emi-
nentem tincturam & vim narcoticam subduplâ potius quan-
titate, reverà est polychrestum remedium, & velut balsamum
liquidum egregium, & non tantum ad ventriculi vitia, quibus
communiter destinatum est, sed & alios plures usus obtinet.
Præservativum est in peste aliisque casibus, curativum in ver-
mibus, cruditatibus ventriculi, alvo obstructâ, mensibus, lochi-
is & secundinis retentis, affectu hypochondriaco, imprimis
martiale, cum liquore martis & ʒ caryoph. tale redditum &c.
Neque obstat extrahi ab aliis aliter, primaria enim virtus debe-
tur ingredientibus, secundaria menstruo varianti, unde effe-
ctus spe non semper deprehenditur major. Reliqua elixiria
variantur,

variant pro cuiusvis autoris genio & beneplacito. Notandum tamen in genere, seligi debere cum primis magis activa, extractioni auscultantia, & judicari hinc singula magis ex ingredientibus, quàm famam autorum empiricum in morem.

LIBRI II. SECTIO II. CAPUT VIII.

De Extractis.

QUAMVIS in essentiis & elixiriis extractio fiat, seorsim tamen eadem visitur velut magis corporalis in EXTRACTIS, unde de his quoque agendum est, tanquam peculiari classe remediorum & sui generis. Hinc not.

I. *Extracta sunt medicamenta spissa.* Extracta cum vocant medici, innuunt sine dubio primum prolectas & tractas è mixto hoc vel illo certas particulas, ut manifesta fiat extractionem consequens σύγκρισις, separatio partium utilium ab inutilibus, & separatarum unio; deinde extractam virtutem. Non aliter ac in politicis rebus, vel relationibus extracti nomine venit rei summa, ex corpore reliquo contracta & excepta, ut si illam noveris, rem omnem noveris, sejunctam ab ambagibus. Extracti hinc nomen convenit, tanquam genus quoddam, omnibus tincturis, essentiis, elixiriis; nisi enim extractione sint sigillata, nec participant de mixtis, quibus debentur, nauci sunt facienda. Diximus verò hæc medicamenta spissa, quatenus seorsim notionem præbent certæ classis remediorum, à dictis suo modo contradistinctorum. Sanè verum est, extracta communiter haberi & dici liquida & spissa, sed si dicere volumus, quod res est, & scapham scapham, ovum ovum nominare, liquida extracta eadem sunt ac essentiæ vel tincturæ; nulla enim penitus intercedit differentia. Sola aliqualis evaporatio ad magis saturatum reddendum liquorem rem non absolvit. Nam id æquè convenit & proprium est essentiis, neque opus est, si menstrui proportio non excedat, si digestio & extractio sit probè peracta. Verbo, latè quidem extractum v. g. absinthii etiam liquidum audit, sed propriè magis spissum ita

vocandum est, ut consistentia sola differentiam specificam largiatur.

2. *Extracta è subjectis & pansis & minus diffilibus paranda.* Subjecta extractorum constituunt principaliter vegetabilia, adæquatè & remotè mineralia & metalla. Illa quippe magis pansa sunt, menstruis magis parent, & quod præcipuum est, à menstruis iterum separari possunt, unde in hoc quoque differunt essentiæ ab extractis, quod in illis menstruum cum extracto relinquatur, in his non item. Adeoque si vel maxime in metallis & mineralibus extractum velimus admittere & constituere, videndum est, ut menstruum ipsum, quod una relinquatur, sit innoxium, nec heterogeneâ qualitate imbutum. Ex animalium verò classe perrara sunt extracta, si usum spectes. Maxime hîc opus est, ut in extractis parandis cordi habeatur fixitas, ideò, quod dum rediguntur ad justam consistentiam, vis illa cœteroqui pereat. Quæcunque igitur plantæ sale volatili aëreo vel simplici pollent, vel sulphuri oleoso volatili virtutem suam debent, adeoque destillationi aptæ aquas largiuntur mixturæ suæ conformes & virtuosas, ex illis extracta non parantur nisi inertia, & vix hoc nomine digna; v. g. extractum cochlear. lil. convall. cinam. &c. Fixiora verò optima largiuntur extracta, de quibus amplius agendum.

3. *Extractioni auscultant sulphure vel terreo, vel viscido magis & globoso gaudentia.* Salia extrahi renuunt, genuino hocce sensu; sulphura verò unice extrahuntur. Sulphur spissitudinem largitur principaliter, cohæsione verò & plicatili texturâ sulphura æquè & extracta gaudent. Sulphura ergò extrahuntur nō aquea & mucilaginosa æquè, illa quippe minus hoc scopo usualia, vel ideò quod gummata v. g. propriè dicta, non minus ac salia, ex toto vel quasi sunt solubilia; diversa verò sunt & hîc quam maxime solutio & extractio. Sulphur igitur modificat & determinat ad hunc actum primo loco spectanda terrestrietas. Principium fixum est terra, ut & sal acidum alcalinumque, utrumq; terræ lubentissime junctum. Hinc extracta præbent optima & efficacia (1) *amari*, quorum *neg.oi*, ita comparata est, ut
ful.

fulphur obtineant. sale fixo alcalino & terrâ combinatum potissimum, quod modificat sic saporum principium, unde amaræ aquæ non dantur quoque. Talia sunt extractum absinth. aloës, colocynth. helen, acor. veri, scord. extracta febrifuga &c. (2) *Astringentia*, quorum vis in sale austero terreo cum sulphure conjuncto radicatur præprimis, uti extractum bistortæ, tormentillæ, agrimon. plantag. optimum est; uti quoque notum est non dari aquas adstringentes. Deinde etiam huc facit ipsa viscedo, sive globositas domestica, quæ evaporari tam promptè renuit, & particulas conjunctas licet volatiles implicat, irretitq; ne abire possint. Sic (3) commodè extrahuntur *dulcia*, ut extractum glycyrrh. polyp. licet hoc minus frequenter, huc pertinet, neque enim & dulces aquæ dantur, ut ex eâdem hypothese plura explicemus phænomena. (4) *Saturatè tincta & colorata*, quippe sulphure, naturâ suâ plicatili, abundant, ut extractum croci exemplo suo instar omnium probat; quippe nec aquæ coloratæ nisi per accidens evehuntur. (5) *Resinæ & gummi-resinæ*, tanquam manifestâ sulphureitate prædita, sive separatâ & prædominante, sive aliis immersâ. Hinc extractum styrac. ladan. opii, scorzonæ, lign. sanct. aloës nota sunt. Cumque purgantia speciatim in resinâ, sapâ, sive sulphure tali, quod secum condit sal fixum acidum & alcalinum, virtutem obtineant, (6) etiam seorsim, usitatissima sunt extracta *purgantia*, cum nec aquæ purgantes dentur, sed vis illa omnis remaneat in fundo, ut extractum aloës, agarici, colocynth. rhabarb. helleb. catholic. panchym. &c. singula illa coherent & extractis sunt aptissima.

4. *Extracta geminâ absolvuntur ἐγχεσησθ, extractione ipsâ, & evaporatione ad justam consistentiam.* De priori jam diximus in genere quoad subjecta; notabile verò est extractioni seorsim quoque velificari ceu ministras quasdam operas: (1) *expressionem*. Succulenta exprimi amant & hinc inspissari, unde & latius paulò extractorum nomine veniunt rob, v.g. sambuc. alkek. succus inspissatus fumarix &c. (2) Facit huc ipsa quoque *coctio*, quod præter rob exemplo maxime siruporum illustrari & confirmari potest; nil aliud enim sunt, ut suo adducemus loco, quam extracta saccharata; imò & alia, ut extractum opii, optimè sic corriguntur. Tamen in extractis aliis digestionem multum conferre. Præcipuè

memoranda est (3) etiam h. l. *fermentati*, quæ quippe & sulphur extricat è vinculis terreis & resolubile reddit, adeò ut & in metallis & mineralibus hinc id ipsum extractioni aptet. Sic exempli loco sit fermentum $\frac{1}{2}$ nobis dictum, seu extractum $\frac{1}{2}$ ex croc. metall. impuro, sive scoriis reguli $\frac{1}{2}$ non edulcatis paratum cum succo cydoniorum, elegantissimum sanè & utilissimum, siquidem $\frac{1}{2}$ reclusum obtinet, acido mediante terrâ obsecundans. Idem in Râ $\frac{1}{2}$ cum limatur. $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{2}$ paratâ obtinet, unde obtinuimus rob $\frac{1}{2}$ pulcherrimum. De evaporatione notabimus, duplicem illam esse, apertam & clausam. Aperta est, quando in auras abit & propellitur menstruum extrahens, functum officio suo; clausa, quando abstrahitur vel destillando repetitur. Illud locum habet in mensuris ignobilioribus, aqueis, per se talibus, vel immutatis, ut non possint æquè impendi novis usibus: vel quoque in minori aliquando quantitate nobiliorum breviori operâ id absolvitur; hoc in nobilioribus & nominatim spirituosis. Quando tamen secundaria magis & quasi complicata est extractio, primò destillatur aqua, hinc residuus à destillatione liquor tinctus filtratur & inspissatur, ut in extr. scorzon. helen. id ipsum valet & visitur. Consistentia verò expetitur spissa; sin ultra progrediaris, comburitur & iners redditur sulphur, unâ cum empyreumate vel damno præsentaneo.

5. *Menstrua extractorum latius patent pro ipsius sulphuris dispositione.* Cùm enim ad gummi-resinas, vel ad resinas spectent extracta, pro naturâ hâc diversâ etiam variant menstrua. Hinc ex relatione siue proportionè extrahendorum & extrahentium, (1) *extracta resinosa extrahuntur* $\frac{1}{2}$ *rectificato*, tanquam genuino omnium resinarum solvendarum menstruo. (2) *Extracta gummi-resinosa aqueis, acidis & spirituosis extrahuntur*, seligendis pro intentione variâ medici & ipsius medicamenti virtute. Sic opium variis obsecundat mensuris, aqueis, acidis & spirituosis dictis, (hæc enim potiora & usitatiora sunt præ reliquis,) optima tamen inter hæc, si respectivè considerentur, sunt aquosa, diversis de causis, tum quod nullâ penitus post se relinquunt qualitatem aliam, sed simplicissimâ puram putam opii essentiam exhibeant; tum quod somnus, quem parare animus est, in aqueo sulphureo agnoscit fundamentum

tum & causam; tùm quoque quod sulphur hoc pacto reddatur magis resolvable, imò & corrigatur magis accedente calore vel digestionè. Contra ea acida magis id figunt & castrant, unaque characterem illum acidulum velut aculeum post se relinquunt, cum tamen opium quoque acidam acrimoniam insigniter obtundat. Ψ i quoque feculentiam aliquam fixam facile post se relinquit, nec sulphur anodynum æquè resolvable sistit, unde & cum hoc potissimum paratum laudanum vomitus altero die citat. (3) *Extracta sulphureo-terrea menstruis aqueo acidulis, mixta alia aliis mixtis parent magis*; exemplo hellebori, σ tis, gummatum &c. Sed hæc valent de primario cum primis scopo, certum tamen est, Ψ i principalem obtinere locum in juvando, in corrigendo & alterando, v.g. extractum scorzonæræ cum Ψ i paratum elegantius est, quàm cum aquâ paratum. Nihilominus singula habent suum usum pro modulo texturæ. Sic & extracta gummosa purgantia magis laxant quàm aquosa, unde aloë hoc fine menstruo aqueo magis solvenda & extrahenda. Ipsum verò acetum non destillatum minus huc quadrat, nisi pro externo usu magis acuere gummata, quæ solvit, debeat. Quod si verò quis noverit inter se miscere, quæ fermentationem concipiant juncta, poterit extracta parare secretiori modo etiam citra ignem, citra evaporationem ullam, uti nos solemus aliquando pil. σ eas σ les parare.

6. *Extracta puritate & simplicitate gaudent, additamentis non deturpanda.* Exemplo fit extractum opii, sive laudanum opiatum, quod additione croci, hyoscyami, ambratorum & variorum aliorum adeò obscurarunt vulgò, ut necessarium fuerit nobis in simplicissimam redire viam. Crocus ingratus, hyoscyamus noxius, ambrata & olea destillata superflua, perlata pretiosa, minus juventia, confortantia non necessaria, ut & ipsa corrigentia multiplicia. Simplex extractum laudanis confusè sive conscriptis sive comixtis præstat, tùm ad primariam, tùm secundariam intentionem. Quo simpliciora hæc *inveniantur*, eò efficaciora. Et sanè istâ farragine non tam virtus augetur sæpè, quàm infida redditur, ut nesciamus accuratè, quâ dosi hoc vel illud agat. Idem verum est quoq; de extractis purgantibus compositis, à priori secum invicem simul extractis; imò & salium, quæ nonnulli addere tam religiosè præcipiunt.

cipiunt. Per se extractum scopo inservire potest satis, sal verò quodcunq; additur ex tempore concinnius, ut resolutionem adjuvet, ut stimulum addat, sicubi id desideratur. Ast extracta etiam sopiendi, demulcendi, sistendi salium acrimoniam gratiâ toto die expetuntur. Non attinet pluribus addere, ipsâ solâ extractione simul unâ fideiâ fieri correctionem, ut nullâ opus sit aliâ. Ipsa sufficit sibi *diacnensis*, ipsa digestio, sulphur immaturum corrigens.

7. *Extracta resolutionem in corpore desiderant, ad hujus modulum operantia.* Ut duplicis sunt generis; ita cum primis notandum est, ne frustra assumantur. Ventriculo viscida faciliè facesunt negotium, si iisdem obruatur, eò quod minus sint evaporabilia, nisi resolvantur. Aliàs verò non deprehenditur ab iis faciliè noxa; ut tamen operationem debitam & expetitam fortiantur, omne punctum agendi consistit in resolutione. Quod itaque valet de purgantibus in genere, illa non rarò planè nullum effectum edere, sed ita se gerere, ac si nullum assumptum fuisset; id speciatim verum est de eorundem extractis. Faciliè enim patet, extracta quoque conformia esse virtuti mixtorum, è quibus prolecta fuerunt, variat verò activitas respectu ipsius mixturæ & consequentis resolutionis. Hinc cum experimentis assertum satis sit comprobatum, & de ratione quoq; probè constet, quænam sit, nempe resolutionis defectus, neque enim resinæ agunt, nisi solutæ, cogitatum fuit de juvantibus sive promoventibus virtutem illam. Et quidem facit huc corporis aptitudo: qui serosi sunt, sero bili contempterato, facilius inde moventur; qui verò sero carent, qui acido magis abundant, contrarium experiuntur. Deinde multum confert, si resolutio illa facilitetur oleosis temperatis, juvantibus. Ita rectè monet *Zwelferus* ut, si quis resinas in mixturis purgantibus cum siccis, tum liquidis præscripturus sit, eas prius cum amygdalis dulcibus, vel semine melonum nonnihil contundere vel subigere pharmacopœis præcipiat; secus enim parum aut nihil operantur. Sulphur enim hoc aquosum & terreum in his seminibus resinas aquis maritat, id quod etiam *Timæi in epist.* fuit arcanum, unde in emulsiones quoque commodè aptantur. Nec reticendum est, ipsam dislocationem, ut ita loquar, per particulas alias itidem facilitare operationem. Sic, juxta exemplum pulveris Cornachini, resina

scam-

scammonii ad ℥β. cum cremore ꝑri ana & ꝑii diaph. subtriplo optimè purgat. Sic resina gialapæ vel scammon. cum ipsâ gialapâ ā. ad ℥β. vel in robustioribus ad gr. xij. additâ ʒ anis. gutt. j. & anim. rhabarb. vel elixir. propriet. q. s. pilulas constituit polychrestas.

8. *Extracta resinosa & quasi talia pilularum mater; molliora si-
rupiformia lingi amant.*

Extracta purgantium tum simplicia, tum composita, hinc & alterantia ipsa & anodyna dantur frequentius in pilulis, quod optimè sic deglutiri queant, & globosâ formâ utraque gaudeant. Et ipsa mora, quam trahunt sic in ventriculo, itidem facit ad meliorem resolutionem, ut tardius quidem respectivè, sed efficacius longè agant. Possunt verò & bolari formâ assumi, seu pilulari majori, unde & sic viscedo occultatur, nec adherendo in faucibus molestiam creat. Purgantia feliciter sic operantur, quod successivè & efficaciter tamen incidant sic & eliciant humores. Præcipuè verò traumatica & adstringentia extracta sic faciunt officium. Reliqua molliora extracta, quamvis & ipsa in pilulas possint recipi, possunt tamen & per se assumi mellaginis illâ speciosâ formâ, nec ingrata, præterquam amariora, nec inefficacia. Sic extractum scorzonæ consultò lingitur in febribus ardentibus & malignis. Sic extractum papaveris rhœados saccharatum huc facit, & alia. Adeoq; extracta sunt medicamenta spissa, è subjectis minus difflabilibus prolecta & ad justam consistentiam evaporata, alterantia vel purgantia.

LIBRI II. SECTIO III. CAPUT I.

De Farinis.

Non omnia in Pharmacopœis in subtilem essentiam vel extracta rediguntur, in promptu etiam grossiora paulo sunt medicamenta; & inter hæc FARINÆ. De his not.

1. *Farinae sunt pulveres ex seminibus cerealibus sive leguminosis à cortice suo conquassando & cribellando excussi.* Farinae sunt vel medicæ, vel alimentares. Has nemo non novit. Ejusdem verò commatis & originis sunt medicæ quoq; de quibus h. l. Commendat farinas mollities, teneritas, albedo, quo intuitu etiam, pulveres alii consimiles ex parte farinae audiunt, ut farina rad.

Rr

althææ,

althææ, imò ari ipsius huc trahi posset. Semina hæc sicciora & durioris sunt consistentiæ, unde pulveres excuti patiuntur egregios & tactu & visu; reliqua communiter magis oleosa. Illa principaliter, hæc adæquatè farinas largiuntur, v.g. farina sem. lini paulò latius ita dicitur, neque enim furfuraceus cortex separari, ut in reliquis, potest, unde & usu differt, & substantiâ, neq; cribellari potest, ut omnia quoq; oleosa alia. Ad priores verò refertur etiam farina glandium, magis adstringens & roborans. Corticosa substantia furfurum nomine communiter venit, qui ipsi, in primis triticei abstergerendi in lotionibus, & dissipandi sine in sacculis, cum fl. chamom. sem. lini, carv. Oleo feliciter impenduntur. Neque tamen opus est ad farinas medicas parandas apparatusu majori, sive molâ; res enim eodem recidit, sive perinde est, si pistillo in mortario ex tempore parentur & trajiciantur per setaceum, cum majori quantitate, ut alimentariæ illæ, non usurpentur, præcipuè cum morâ longiori asservata facile mucescant, ob humidum & conclusum aërem, & virtutem suam exuant.

2. *Farina sub partibus terreis oleosas acidulas cum primis condunt.* Ex his principiis metiendas esse virtutes & gradus farinarum examen chemicum & effectus demonstrat. Partes oleosæ temperatæ sunt alimentares & γλιχρότητα exhibent nutritilem, præcipuè, si accedente fermentatione rarefiant, atq; sic aptentur, ut corpori minus onerosæ existant, sed promptè subigantur & resolvantur. E contrario panes non fermentati, viscedinem adhuc majorè obtinentes, obstructions facile pariunt & minus salubres sunt. Fermentationem verò resolvere & expandere sulphur sæpiùs diximus, spiritua scit enim sic magis & tenerascit. Acidulæ volatiles sulphur magis temperatum reddunt, & beneficio terrearum facile recludunt, si aqua accedat, indeq; fermentatio. Unde fermentum panificum acidum recludens sulphur magis panem exhibet, immutativum reliquæ massæ, si commisceatur intimius. Terreæ verò particule consistentiam & hospitium largiuntur reliquis, unaque acidæ & oleosæ vinculum quoddam constituunt. Inde sapor dulcis emergit, qui oleosum acido temperatum secum habet. Inde odor gratus analepticus, unde Democritus scribitur per triduum protulisse vitam studio; inde spiritus acidulus ad Ram corall. quibus-

busdam expetitus; inde vis nutritibilis patet, & quare panem nunquam nauseemus. Imò sic omnia instar clavis patent, judicandi de farinis, panibus & inde productis. Ex ipso fermento destillatus spiritus ruborem in se condit, unde pluribus, ut coralliis, croco Ois &c. affusus Ram, licet fucatam & domesticam simul, exhibet elegantissimam. Adeoque panis elementum sanguinis in se continet, rubedinem facile induens in corpore; in primis sale volatili, in farinis occulto & velut fixato, post cohobia illa exurgente & eminente simul. Quæcunque ergò farinæ tria hæc inter se probe commensurata habent, eminenter nutriunt; quæ verò partes terreas, vel acidas magis offerunt, sulphureas autem in subdominio & minus puras, grossum magis alimentum præbent & gravativum, onerosum, excrementitiis partibus gaudens. Unde panes ex pis, avenâ, hordeo, fabis parati grossiores sunt & minus salubres, quin morborum feraces, ut tempore annonæ id satis patet. Taceamus variare panes, sive farinas potius ipsas, pro diversis partibus inter conquassandum vel cribellandum separatis vel confusis. Flos enim sive subtilior pars magis albet, & dotibus illis pollet, secundaria minus, minimè omnium confusanea, sive cum furfuribus relictæ.

3. *Farinæ temperandi, dissipandi, emolliendi, glutinandi & incrassandi virtute pollent.* Ex iisdem fundamentis judicari potest de viribus farinarum. Possunt illæ in communes & proprias dividi: illas vocando, quæ ex communi texturâ confurgunt, has quæ ex specificâ & propriâ, uti non omnia æquè inter se conveniunt mixta, è quibus parantur eadem. Temperant, quod activis particulis volatilibus minus sint instructæ, acidumque & sulphur ita inter se contemperata, ut refrigerent potius respectivè quàm calefaciant; ut temperent, sicubi sulphur intensius biliosum ferociat, & partes reddat intemperatas. Dissipant, exhalationes è glandulis subcutaneis promovendo, & partem demulcendo ac temperando humores; attemperati enim obsequentiores redduntur archeo, & sic conquiescunt magis. Hæ vires velut ab unâ parte præstantur à farinis, beneficio partium terrearum acidarum sulphurearum temperationum. In quibusdam etiam manifesta adest nitrositas, ut in lentibus. Ab alterâ non minus reliqua expediunt, quæ diximus, ob sulphur mu-

cilaginosum. Omnes farinæ in centro suo mucilaginem condunt, affusione aquæ statim in apricum sistendam; mucilaginem non terream quidem, qualis est in terris medicis, sulphure itidem foëtis, sed sulphureo-terream, intimè unitam; quâ positâ id præstant, v.g. emolliunt. Mucilago emollit, unde farina foëni græci, lini, oryza id efficaciter præstant, cum lacte, cum melle &c. Glutinant, ob eandem rationem, unde in emplastris quoq; locum inveniunt, ob laudatam viscedinem. Incrassant, inviscando humores tenues, aqueos, falsos, mobiles; unde pultes commendantur in erosione ventriculi & intestinorum, à biliosâ acrimoniâ, à venenis, à dysenterico rodente sale, inductâ.

4. *Farina pro topico usu, siccâ vel molli formâ, inserviunt.* Internus usus farinarum medicarum paulò rarior est, vel communis saltem cum farinis alimentariis sive cibariis, uti ad trochiscationem v. g. carnis viperarum, ad impastationem adhibentur. Sic meminimus empiricam quandam confecisse panes purgantes pro hydropicis ex farinâ fabarum, melle & cortice laureolæ. Sic panes melliti purgantes fiunt & in usu quibusdam sunt. Sic ex fabis pulverifatis & lentibus medicamentum antidysentericum parat *Bonellius*. Exterius verò siccâ formâ conveniunt, tum in suffitu aliquando, ut farina fabarum, in affectibus aurium; tum in epithemate sicco, vel aperto, unde huc faciunt pulveres cyprii dicti, item farina ad intertrigines inspergenda, præcipuè præparata. Solent enim hunc in finem in panis coquendi cavitate farinæ mj. plus minus indere, & cocto pane eximere, quod non est de nihilo. Vel clauso, ut in sacculis ad colicam, & dolores alios; vel medio, ut in pulveribus contra erysipelas id eximiè valet. Huic enim farinæ optimè profunt tum solæ, tum additione myrrhæ, cerussæ, quin & momento camphoræ aliquando roboratæ. Molli formâ eadem inserviunt ad pultes, ad cataplasmata, sive cum melle, sive cum lacte, sive cum oleo quoque subigendæ, pro usu emolliendi, resolvendi & dissipandi.

Lætus conscendis cathedram
 sub Præside, Pindi
 Qui cluet & Medici glo-
 ria magna chori.

Macte tua virtute: Parat Tibi Pa-
 tria sedem,
 Exceptura suos ubere larga sinu.
 Felix omen adest: si spem Tibi Pa-
 tria complet,
 Voti hanc participem Tu facis,
 atque spei.

*Cl. DN. Respondenti, Civi & Amico singulariter
 honorando, affectum & quidem singularem te-
 staturus L. M. 2. scribebam*

Valentinus Belthem / S. Th. D. P. P.
 Collegii Theologici h. t. Decanus,
 & Academiae secundum Rector.

Ad-

Ascendas cathedram felix,
felixque recedas,
Ockeli, cæptis adsit Jova
tuis!

id quod ex animo precor

Rudolfus Wilhelmus Crausius,
Phil. & Med. D.P.P.

Ittneri laudes & clarens fama per orbem
Ockelii menti sunt pharus & studiis.
Has propriis si non superare, æquare labo-
rat,
ut referat medicum nobile stemma
nepos.

Exhibet extractum hoc specimen virtutis & artis,
quam clarare brevi murice Phœbus amat.

Gratulationis & affectus ergo scribeb.

PRÆSES.

